

Angelček

otrokom prijatelj,
učitelj in voditelj.

Uredil Jožef Volc.

XXX. letčaj.

V Ljubljani 1922.

Izdalo društvo Pripravniki dom.

Natisnila Jugoslovanska tiskarna.

II C 33.382c

Prejeto od urada
za upravljanje imovine
upornikov

Kazalo

k XXX. letniku „Angelčka“.

Pesmi.

Zimski dan. (Bogumil Gorenjko)	1
Pri stričku fotografu. (Miladin)	5
V kožuho. (Sokolov)	20
Vijolica. (Godinov)	25
Velikemu prijatelju otrok † sv. Očetu Benediktu XV. (P. Krizostom)	28
Čebelica in otrok. (Ksaver Meško)	49
Naš Vladko in Stanko. (Fr. Ločniškar)	68
Poletna pesem. (Bogumil Gorenjko)	73
Pesmica iz tujine. (Bogumil Gorenjko)	97
Večerni pogovor. (Miladinov)	110
Pozdrav božičnemu drevescu. (P. Krizostom)	121
Sveti Miklavž. (Rad. Peterlin-Petruška)	136
Na pokopališču. (Gnjevoš)	139

Nova pomlad. (J. E. Bogomil)	31
Dve Veliki noči (Milan Tomšič)	36
Vse čaka. (J. E. Bogomil)	42
Češnje. (J. E. Bogomil)	54
V nedeljo dopoldne. (Vladimir Borovščak)	82
Pred hišo dobrot. (J. E. Bogomil)	89
Čisto zlato. (Vek. Skuhala)	100
Uboga Lenica. (Cvetinmirski)	102
Zakaj sme pes kruh jesti. (J. E. Bogomil)	103
Junaki iz naše šole. (Jan-ko Posavec)	107
Učit se grem. (Vek. Skuhala)	110
Malčin lišček. (Jernej Popotnik)	112
Za uboge ptičke. (Višimir France)	125
Skrb za zimo. (J. E. Bogomil)	128
Za Miklavža. (J. E. Bogomil)	134

Povesti, pripovedke, prilike in basni.

Palček Mirko. (Ksaver Meško)	4
Na klancu. (J. E. Bogomil)	6
Orehi. (Jernej Popotnik)	8
Kakor na železnici. (Dale Drvin)	12
Pri viru učenosti. (J. E. Bogomil)	16

Naravoslovni in življenjepisni sestavki.

† Papež Benedikt XV. (A. Čadež)	26
Marjetica. (Dale Drvin)	34
Regrat. (Dale Drvin)	40
Nadškof kardinal Ahil Ratti Pij XI. (A. Čadež)	50
Zatožena! (J. E. Bogomil)	66

Kraljeva poroka.	74
Pred lisičjo luknjo. (J. E. Bogomil)	78
Zilska dolina. (J. E. Bogomil)	113

Koristni nauki. Drobiž.

Šola lepega vedenja. (Ivan Langerholz) 2, 29, 52, 76, 98, 123	
Naravnost. (A. Č.)	18
Marijin Zvonček 21, 69, 92, 116	
Ali bi šli radi na izlet?	39
Kaj delate?	47
Sadne pijače	70

Dramatične igre.

Lastna kazen — najboljša kazen. (A. Čadež)	56
Volk in kozice. (Marica Koželjeva)	131

Zabavne in kratkočasne reči. Razno.

Prijetna zabava. (J. E. Bogomil) 14, 44, 86, 106 137	
--	--

Uganke	23
Rebus	23, 47, 71, 95, 119
Naloga	24, 70, 95
Slovnična uganka. (J. E. B.)	47
Kratkočasnice	94
Posetnica	120
Rešitev ugank, rebusov itd. in imena rešilcev 47—48, 70—73, 94—96, 119—120, 139	
Vabilo na naročbo	24, 140

Slike.

Na klancu	7
»Mati, kaj pa tole?«	17
Zima in pomlad	33
»Mama, meni najprej!«	43
»Ali jih vidite?«	55
»Kukavica, zakaj tako ravnaj?«	67
Kralj Aleksander I. — kraljica Marija	75
Čuden obisk	80
Oj, same dobrote!	91
Tudi kruh je dober!	104
Zilanka	114
Skrb za zimo	129
Pri molitvi	135

Št. 1.-2.

V Ljubljani, 1. januarja 1922.

XXX. tečaj

Bogumil Gorenjko:

Zimski dan.

*Kamor le seže okó,
snegovi vse beli krijó:
dol in ravan in goró.*

*Spanje mrtvaško vse spi;
še potok ob vasi molči,
vran le čez polje leti...*

*Kam pa kreljutiš, ti vran? —
Po hrane, po hrane čez plan:
oh lačen sem, lačen ves dan!*

Ivan Langerholz :

Šola lepega vedenja.

8. Ljubezen do bližnjega.¹

Ali ste že slišali tisto povest, ki jo ima osel na svoji vesti? Pravijo, da je nekdaž živel osel, ki je izrazil željo: »O, da bi le ta čas še trava rastle, dokler sem jaz na svetu!« Ali je to ljubezen do bližnjega? — Naaka! — To je grda ljubezen do samega sebe! Pravimo ji: sebičnost.

Tak sebičnež je tudi Janez Nedaj. Že na materinem naročju se je baje kremžil in kisal, če ga je kdo prosil: »Daj, daj!« Ne in ne — ni dal, pa ni dal! In ko je rastle, je rastle z njim tudi ta grda spaka. Morebiti bi se je bil odvadil, ali Janez se je preveč smilil samemu sebi.

Martin Trdan je pa še hujši. Vse mu mora služiti; če ne, je pa takoj pripravljen, da udari. Tam, kjer on stoji v cerkvi, ne sme nihče drugi stati. V šoli stopa na klopi, da bolje vidi, kakor pravi. Ne pride mu na um, da se na klopeh dela škoda. To mu nič mari, če so njegovi čevlji umazani. Eno nedeljo je šel v društveni dom k predstavi, pa je klepetal in se krohotal med celo igro, druge brcal, papirčke zvijal in jih metal po ljudeh. Kakor da bi bili ljudje zato prišli skup, da bodo gledali, poslušali in trpeli njegovo sitnost.

Ali pa Miha Stopar! Stope v mlinu ne bijejo hujše kakor on s svojimi kvedri. Kamor pride, bije na ušesa njegovo ropotanje. Niti bolnikom ne prizanese. Včera j pa je bil neznosno siten. ko je njega

¹ Nadaljevanje lanských článkov »Angelčkovih«.

malo bolela glava. Domači skoro dihati niso smeli. Pa nalašč z vso močjo hodi včasih po blatu, samo da drugim pomaže obleko. Prav zaslužil bi, da bi mu jih nekaj našteli — samo Boga naj zahvali Stopar, da v naši šoli ne poznamo palice.

Ivanka Mazi ima pa to grdo navado, da na vsako knjigo, — tudi na tujo — napiše svoje ime. Pravi, da potem ve, kaj je že brala in česa še ne. Ali, Ivanka, saj tako vemo, kaj ti bereš. Vsaka knjiga, ki pride tebi v roke, je taka, kakor bi jo potegnili iz gnoja: umazana, poznajo se sledovi tvojih prstov, zmečkana, polna krušnih drobtin. Prosimo, nikar nam ne zameri, če ti povemo, da se s tujo lastnino ne sme tako ravnati.

Ali pa mogoče poznate tisto Verico iz Sitnega vrha. Nobena igra ji ni všeč, nobena učenka ne zna z njo govoriti, na vsakem človeku najde kako napako. Ona sama je pa kakor angelček božji — misli. Drugi pa pravijo: kakor spaček. Prav nič ne zna potrpeti in prizanašati.

Drugačen je pa Tone Zmetaj. Vse bi dal, kar ima; vsakemu bi rad pomagal, četudi potem sam nič nima; drugod bi delal, čeprav je doma tudi dosti dela. Ali je to čisto prav? Ko bo velik, bo fant zapravljivec. Drugi bodo pri njem dobro živeli, če bo kaj imel; sam bo pa potem stradal. Njegova ljubezen do bližnjega hodi napačna pota. Ljubezen ni mati zapravljivosti, ne! Pač pa mati darežljivosti. Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe! je rekel Gospod. Ne bolj kakor samega sebe.

Francè Dobrin in Marica Svetlin sta dobrim ljudem še najbolj všeč. Rada delita svoj kosec kruha z revnimi tovariši in tovarišicami. Francè se sam nauči, potem pa rad še drugim pomaga pri

učenju. In Marica spiše svojo nalogo, pa je ne da svojim tovarišicam kar prepisati. Nikdar! Zato ne, ker jih ljubi kakor samo sebe. Zato ne, ker hoče, da bi nalogo zñale in razumele, kakor jo ona zna in razume. Pomaga jim pač, pokaže, razlaga in to je prav. Koristiti mora ljubezen do bližnjega, ne škodovati. To pomnite!

(Nadaljevanje.)

Ksaver Meško:

Palček Mirko.

Res sem majčken. A že postanem kdaj velik. In tedaj bom večji in imenitnejši nego vi vsi. Velik vojskovodja bom. Tak junak bom kakor kraljevič Marko, ki mi pripovedujejo o njem zvečer ata. Prav tako bodo nekoč pripovedovali ob večerih otrokom o meni.

Res sem majhen, pa se vas vendar nobenega ne bojim. Zakaj bi se vas bal, ko pa nisem storil nobenemu nič hudega in vas imam vse rad?

Res sem majhen in najmanjši v hiši. Pa nimam nič manj rad mamice kot Milica, ki že v šolo hodi, in ne manj kot Stanko, ki bo to leto že iz šole izstopil. Ne, še rajši imam mamico nego Milica in Stanko, dasi sem tako majhen. Vem, nihče na svetu je nima rajši kot jaz.

Kaj se mi torej smejite in me vedno dražite: »Palček Mirko, naš mali palček Mirko?«

Miladin:

Pri stričku-fotografu.

— Kaj ti je, porednica,
kaj v papir se smeješ?
Ah, že vem, razglednica —
z njo od strica speješ? —

„Kaj ne veste, one dni,
ko pri njem sem bila,
mi je rekel: Minka ti,
predme boš stopila!

Krepko si zraunaj telo,
ravno, nič postrani!
Zdaj boš videla, kaj bo:
mirno! nič ne gani! —

Pa je v neko črno stvar
le za hip pogledal.
Krasen zdaj te čaka dar!
mi je še povedal.

Ko poteče osmi dan,
zopet pridi k meni,
pa podam ti dar izbran:
sliki dovršeni.

Danes, ko sem tja prišla,
krasni dar poda mi.
„Ah“! sem se začudila —
brž pokažem mami!

Al še preden sem odšla,
sem se zahvalila.
Tak vesela sem bila,
da sem poskočila.

„Hvala lepa stokrat vam,
striček moj preblagi!
Brž zdaj moram še drugam
in pa k mamki dragi!“

Tako sem se, mamica,
stričku zahvalila.
Oh, povejte, mamica,
sem li prav storila?

— Res si ved'a se lepo,
ljubo dete moje!
Pa pokaži sliki, no, —
oh, kakó lepo je!

Čist in raven ti je stas,
bela je obleka,
moder čez obleko pas —
vitka si kot smreka.

„Črnihi kitah ti larsije
segajo na krilo —
da bi le darilce te
préveč ne motilo!

Kar le brž ga shrani kam,
da se ne pokvari;
tebe pa nedolžno nam
ljubi Bog obuvari!

J. E. Bogomil:

Na klanecu.

Tri četrtnine leta je zapuščen, in nihče ne mara zanj. Za vaški klanec namreč.

»Ko, bi vsaj klanca ne bilo do naše vasi!« toži staro in mlado.

Vsak se upeha, ko stopa po tej strmini, in marsi kdo je že robantil pod mehomo moke ali kričal nad konji, ki niso zmogli speljati po klanecu. A marsikdo je že tudi tožil, da se je na teh rebrih pregrel in potem doma prehladil. In potem je vsega hudega, vseh bolečin in utrujenosti in zasopljenosti, naduh in jetik kriv ta nesrečni vaški klanec. Gotovo je najet in postavljen od same žive — smrti, ka-li?

A ko pade sneg, je pa vse drugače! Pol vaškega življenja hodi, skače, vpije, pada, vstaja in se prekucuje po tem gladkem hrbtu. Ves vaški drobiž se tu motovili in rogovili. Zjutraj prvi pogled iz mladih oči — na klanec; zvečer, preden oči padejo vkup, še misel — na klanec. Da, še v sanjah so tam! Ali si je mogoče misliti večje časti? Še Miklavž se pozabi, klanec pa ne. Sneg mu prinese življenje, sneg mu prinaša radost; a ko sneg odide, pa je vse z njega: življenje in radost. V zimi in mrazu živi, v solncu in toploti pa medli in umira... Še kolne ga kdo.

A konec ga ne bo. Zima se zmeraj vrača, iz smrti življenja prihaja. Rod za rodom je veseljačil tam in še bo veseljačil, dokler se bodo menjavali letni časi, dokler bo na svetu doma življenje...

Na klancu.

Jernej Popotnik:

Orehi.

Nikoli več nisem bil pozneje v življenju tako srečen kakor takrat. Še solnce je lepše sijalo in rože so vse slajše dehtele. Če sem stopil na hrib, se mi je zdelo, da sem kralj, in v dolini sem vriskal in prepeval — saj sem bil vendar mlad in doma, med svojimi, bil sem na Jagnjenici.

Travniki so bili takrat polni dehtečega cvetja. Sprehajal sem se po cvetočih livadah, trgal vijolice in se pogovarjal s ptiči; krenil sem na prijazno dobrovo, obraslo z belimi brezami, zavil sem v šumeči gozd, v mrak njegovih tajinstvenih senc. Povsod, kamorkoli sem prišel, sem bil doma. Veverice so bile moje prijateljice, kosi in slavci so me poznali in ljubili, in tudi jaz sem vse poznal in ljubil.

Naša hiša je stala na holmu. Okna so se svetila v solncu in prijazno mežikala mimoidočim, naj krenejo v našo utico, da jim postrežejo moja mati z jabolčnikom in kruhom. Tako je bil naš dom postajališče trudnih popotnikov in beračev. Z mnogimi sem se razgovarjal, in vsi so se mi smilili; v obraze so bili požolteli od gladu in pomanjkanja, bili so raztrgani in so ponajveč šepali in se opirali ob krivenčaste palice.

Popotniki in berači so pili in jedli ter pripovedovali čudne zgodbe, ki so se mi zdele vse strašne in grozne: kako da je zasulo tam v rudokopu več rudarjev, kako da je povozil vlak neko deklico, in kako da je pogorela tam nekje za ono goro cela vas. Mati so poslušali te zgodbe in zmajevali z glavo, jaz pa sem se navsezadnje naveličal poslušati ter

sem pobegnil iz utice. Ko sem ležal pozneje na trati kraj pota, sem videl, kako odhajajo popotniki in berači, pokrepčani in hvaležni, od naše hiše po bregu navzgor, in dobro mi je bilo pri srcu — sam nisem vedel, zakaj.

Nekoč se je vlegel k meni v travo berač, ves raztrgan in kosmat v lica, tako da me je bilo groza, samo če sem se ozrl vanj. Nagnil je svoj rumeni obraz prav do mene in me zelenkasto pogledal, potem se je rezko zasmel, odložil malho kraj sebe in se počohljaj po košati bradi. Naenkrat je raztegnil roko in me pobožal po glavi.

»Ej, dobro tebi, ko imaš še mater in si mlad!« ...

Debelo sem ga gledal in ga nisem razumel. Samo silno smešen se mi je zdel, ko si je čohljaj brado, vlačil iz svoje malhe suhe skorje, hruške, peclje, koščice in ostanke raznega papirja, vse to pomešano, ter momljaj pri vsem tem opraviilu kakor star medved.

Tisti berač mi je pravil to-le:

»Veš, mladi moj, kaj ti dém: poslušaj me, kajti jaz sem učen. Dosti sveta sem že obhodil, dosti hudega sem že okusil na svetu tem! Zdaj ti pa povem še to-le: pojdi in prinesi mi orehov!«

Začudil sem se:

»Pa kaj boste z orehi?«

»Ojej! Še tega ne veš?« se je povaljal kosmatinec po travi, in trebih se mu je stresel od smeha. »Pojdi domov in reci materi, da bi baron Luka rad orehov!«

»Pa kdo je baron Luka?« sem se začudil še bolj.

»Baron Luka — to sem jaz!« se je potrkal berač s pestjo po prsih. »Le hitro stori tako, kakor sem ti rekel, saj tvoja mati me dobro poznajo!«

Ubogal sem ga in šel domov.

»Baron Luka bi rad orehov,« sem povedal važno materi in se usedel na vežni prag.

Mati so prišli iz kuhinje.

»Pa kje je?«

»V travi leži in orehov čaka.«

»Ne, ne — saj ne ležim!« se je oglasil v tem berač, ki je bil medtem prišepal do praga. »Dober dan, mamica moja dobra! Najlepši dober dan vam vošči baron Luka!«

»Bog daj dober dan, Luka!« so odzdravili mati in se zasmejali šaljivcu. »Ali bi res rad orehov?«

»Res, res, nič se ne šalim,« je pokimal berač z glavo. »Toda glavo stavim, da ne uganete, mamica, zakaj si želi baron Luka danes ravno orehov.«

»Pa res ne bom uganila!« so zmajali mati. »Po navadi berači ne prosijo orehov, ampak za kruh, slanino, maslo, fižol in druge take reči.«

Berač je sedel na prag kraj mene in si položil malho na kolena.

»Tako je!« je rekel. »Mlad bi bil rad spet, tako mlad in vesel in zadovoljen, kakor je ta-le tukaj, vaš sinček, mamica moja lepa! Mlad, dà, mlad zopet enkrat! In zato vas prosim orehov!«

»Saj sama ne vem, če te prav razumem ali ne,« so si šli mati z dlanjo preko čela. »Tako čudno govoriš, Luka... Norčav si bil, odkar te poznam, ampak v tej stvari bi ne bilo treba norčavosti!«

»O, norčav pa ne!« se je prestrašil berač, ko je videl materin resni obraz. »Toda tukaj, mamica, glejte to mojo malho. Široka je in ohlapna, in vsa različna ropotija je že v njej. Ropotija, ki me spominja na starost, in kako sem reven in ubog, samo nobenih takih stvari ni notri, ki bi me spominjale

mladosti. Dajte mi orehov, mamica, samo malo, dva, tri, pet — orehi me spominjajo moje mladosti.«

Tedaj so se mati zasmeli.

»O ti potepuh — pa kakšen modrijan! No, ti bom pa prinesla par orehov, četudi jih imamo malo pri hiši. Samo da se ti bo izpolnila želja, Luka, in da boš spet enkrat mlad!«

»Tako, takisto,« se je razveselil Luka, ko so mu prinesli mati orehe. Vstal je, stresel orehe v malho, še enkrat stresel z malho, in še — pa prijel za palico in se zahvaljeval: »Zdaj pa tisočkrat vam lepa hvala, mamica moja, preblaga. Zdaj bom lahko hodil, ker ste me pomladili z orehi. Poromal bom gor na tisti hrib, tam ima Jernač svojo hišo in mi zmerom postreže s hruševcem in s kruhom, včasih mi pa vrže tudi kaj mastnega v malho. Hodil bom in vso pot bom stresal z orehi in se spominjal tistih lepih časov, ko sem bil tudi jaz tako mlad in tako lep, kakor je ta-le vaš debelušček, vaš sinko! E, sveti Miklavž in orehi...! Tam smo sedeli otroci v gorki sobi, se smejali in trli orehe pa jedli sladka jedrca... To je bila mladost, sladko jedrce! — Ali zdaj! Samo lupine so nam ostale, in še te so plesnive... Pa kaj to! Spet je mlad Luka, baron Luka! To bom prepeval po poti! Zbogom, mamica, zbogom, mladi sinko!«

In berač Luka je kakor pomlajen odšepal od naše hiše. Jaz pa sem obsedel na pragu, gledal za njim in se čudil, kako lahko je korakal siromak po bregu navkreber, ter tisti hip sklenil, da bom storil z orehi tudi jaz tako, kadar bom star in vsem napoti — kakor berač Luka...

Dale Drvin:

Kakor na železnici,

Kdo izmed vas se je že vozil po gorenjski železnici? Malo nad Otočami je vlak nekam zavozil, in okrog tebe je nastala trda, temna noč. Če si se pa peljal po bohinjski železnici, si pa videl že na Jesenicah, da je gorela podnevi luč v železniških vozovih. Podnevi — pa luč! Ko so te pa potegnili malo od Jesenic dalje proti Bohinju ali proti Koroškemu, si pa takoj lahko uganil, zakaj gori luč. Kar naenkrat nisi namreč nikamor več videl. Kakor bi se bil zaprl svet krogiokrog tebe! Samo v železniškem vozu je bilo svetlo, zunaj pa tema. In gorje bi ti bilo, če bi bil pomolil glavo kaj predaleč v temino! Odletela bi ti bila. Taka je vožnja skozi predor ali tunel.

Štefínov Mihec je v hribih večkrat oddaleč opazoval vlak, kako gre pri eni strani hriba noter, na drugi strani pa pride ven. Kako se mu je zdelo to vendar lepo! Škoda, da tudi konji tako ne vozijo! Ali bi bilo prijetno!

Prišla je pa zima leta 1909. Že je minul sveti Matija. Pravijo, da sveti Matija led razbija, če ga ni, ga pa naredi. Tistega leta je pa poslal sveti Matija na Gorenjsko silne množine snega. Ko je pa še s strehe prigrmel sneženi plaz, ga je bilo pred Štefínovo hišo za celo goro. Malo je manjkalo, da ni bil cel Triglav. Štefínova hiša stoji malo na gričku. Zato je pa ta kraj prav pripraven za sankanje. Kar izpred hiše se podršaš dol v ravnino. Posebno, če je enkrat gladek saninec, potem gre, kakor bi te nesel veter. Železnica ne gre tako urno.

Železnica! Jej, pa res! Mihcu se je posvetilo v glavi. Sankališče bo njegova železnica. Pa tudi tunel mora biti! Ali je hodil potem okoli plazu in ogledoval tisti kup snega. Tu mora biti tunel! Nič ne pomaga! Samo, kako bi ga naredil, to mu je šlo še po glavi.

Mihčev oče so pomagali tista leta delati bohinjsko železnico. To je Mihec dobro vedel. Saj niso tega povedali samo enkrat. Zato se mu je zdelo najpametneje, če očeta povpraša, kako se naredi taka luknja.

Oče so pravili, da je bilo takrat veliko delavcev pri železnici. Eni so se lotili hriba in ga začeli kopati. Ko so pa prišli do skale, so jo pa morali razstreliti. Zavrtali so luknjo, nabasali v njo smodnik ali dinamit, in skala je šla narazen, kakor bi cepil drva. Drugi delavci so pa vozili kamenje in drugo šaro iz tunela. Tako je bila luknja v hrib čimdalje večja, zunaj pa vedno več kamenja. Vse delo pa so vodili učeni gospodje, ki jim pravijo: inženirji.

Po tem razumljivem pojasnilu se je lotil tudi Mihec tunela. Delo ni bilo posebno težavno. Rabil je samo lopato za kopanje in nakladanje in sani za odvažanje snega. Pa preveč neroden tudi ni bil in ni smel biti, sicer bi bil s svojo nerodnostjo sproti podiral svoje lastno delo. Počasí in previdno je jemal sneg izpod plazu in ga nakladal na sani. Pa vztrajnosti mu je bilo treba, zakaj tak tunel, če je tudi le tri ali štiri metre dolg, ni izkopan en dopoldan. Mihec bi se bil pa že rad vozil skozi tunel, ko je prvič odpeljal sneg izpod plazu. Ali kdor čaka, dočaka, in kdor dela, tudi dodela.

Mihec je dodelal luknjo skozi plaz. Zanj je bila dosti visoka in dosti široka. Glavna reč pa, da je

pod tunelom tudi dober saninec. Za to je skrbel Mihec celo popoldne. Skozi tunel in po hribu se je peljal s sanmi, nazaj pa jih je vlekel za kratko vrstico, ki jo je privezal spredaj za vrhnjo desko. Po klancu gor je bil on konj, in je rezgetal kakor očetov rjavec, po klancu dol je pa vozil in brlizgal kakor železnica. To vse je trajalo dobre tri tedne.

Toda toplo pomladansko solnce mu je prekmalu vzelo sneg in tunel in — zabave je bilo konec. Konec? — E - ja! Pomlad eno zabavo vzame, pa deset drugih ponudi. Mihec že vé, da je tako.

J. E. Bogomil:

Prijetna zabava.

1. Kako piješ iz steklenice, da ostane vedno polna?

Čudno! Pa vendar lahko storiti. Dve steklenici moraš imeti. Ena mora biti polna in dobro zamašena, druga polna in odmašena. Prva mora imeti nekoliko izvotljeno dno, kakor ga imajo take za kislo vodo. V to prvo natakaj iz odmašene in pij. Tako boš pil iz polne steklenice, a steklenica bo ostala kljub temu polna.

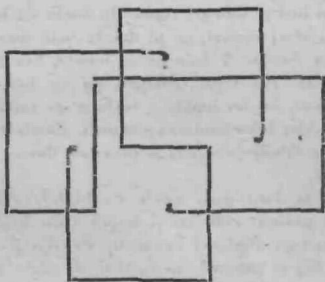
2. Stavi, da tvoj prijatelj ne more zapisati vsega, kar mu boš narekoval!

Meniš, da ti bodo verjeli? Težko. Pa boš vendar ti stavo dobil. Kar narekuj mu: »Kdor zna dobro jahati, ne rabi niti biča niti ostrog, ampak pravi samo — — —,« pa zacmakaj z jezikom, kakor si

gotovo že čul jezdeca ali voznika, ki priganja konja, naj hitreje stopi. Tega cmakanja ne more nihče zapisati.

3. Kako si bodo zapomnili?

Napiši na papir številke 1, 2, 3, 4, ali pa napravi štiri pike oziroma križce tako, kakor jih vidiš na pridejani sličici in jih zveži s črtami, kakor vidiš tu

pred sabo. To pokaži navzočim. Nekaj časa naj opazujejo, potem pa skrij sliko. Zdaj naj pa poskusijo sami, kako so bile številke (ali pike ali križci) zvezane. Ne bo šlo tako lahko.

4. Imate uren jeziček?

Izgovorite hitro ta-le stavek: Planem v plamen. Pa glejte, da si jezičkov ne polomite!

(Nadaljevanje.)

J. E. Bogomil:

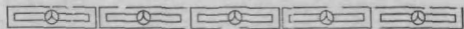
Pri viru učenosti.

Ljudje so govorili, da je preveč mraz, da bi snežilo. Res je burja nekaj sitnarila okrog oglov, in sneg je bil menda res tako neumen, da se je bal burje.

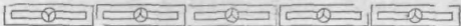
Toliko je pa res, da je tiste dni zunaj zeblo, v Koroščevi hiši je bilo pa toplo. In samo na toplem, v hiši pri stari materi, se je držala tiste mrzle dni Koroščeva Anica. V šolo še ni hodila, ker je bila še premlada. Ali tako oddaljen pa že tudi ni bil več tisti čas, ko bo hodila s torbico na rami tja v tisto hišo, kjer tekó studenci učenosti. Samo letošnjo zimo bo še takole postajala in posedala doma, potem pa nič več.

Ker so stara mati želeli, da bi bila Anica v šoli med prvimi, zato so ji kupili tisto knjigo, iz katere izvirajo studenci učenosti. Pravijo ji »Abecednik«. Saj jo poznate, in upamo, da niste preveč skregani z njo. Malo dolgčas vam pa je znabiti včasih, kadar jo gledate? Če bi bile v njej same slike, bi že bilo. Slike, dà, slike, to je nekaj za mlado oko! Ali tiste kljuke in krevlje, tiste pike in črte — tisto je pa pusto, pravite? Ali kaj, ko pa brez teh črt in kljuk nikamor ne prideš naprej ne v branju ne v pisanju ne v računstvu. Moraš se jim priučiti, ne pomaža nič.

Koroščeva Anica je pa kar sama silila v abecednik. Kolikokrat jo je zmotil mucek, ki bi se bil rad malo potrgal z njo, kolikokrat zbegala sinica, ki je prišla skozi okno gledat, kaj dela v sobi Anica — pa vselej se je spet spomnila abecednika in podob

»Matí, kaj pa tole?«

v njem: malo umazane so že bile in papir že tudi precej razkuzman. Ali nič! Rada ga je le imela in tem rajši, čim bolj je lezel narazen.

»Mati, kaj pa tole?« neštetokrat je tako vprašala, in stara mati so ji tudi neštetokrat to in ono potrpežljivo pojasnili. Seveda, vse še ni šlo lahko v mlado glavo, ker je bilo še obilo drugega, čisto zmešanega blaga v nji. Ali vendar, ko je Anica jeseni prestopila šolski prag, so bile prve težave že prestane, prve in najgrenkejše kapljice učenosti že poslajene, in Anica je rastle in napredovala v znanju in učenosti kakor spomladi žito, ko ga ogrejejo prvi solnčni žarki.

A. Č.:

Naravnost.

Ko je bil še sveti Frančišek Saleški majhen, mu je mati večkrat rekla: »Francek, samo lažati ne! Kdor laže, se zameri Bogu, pri ljudeh pa izgubi zaupanje in spoštovanje.« Pa čisto prav je imela dobra gospa, saj pravi tudi sveto pismo: »Lažnive ustnice so pred Bogom gnusoba.« Kdor si izkuša v zadregi pomagati z lažjo, se navadno zamota še v večje zadrege, saj večinoma pride vse prej ali slej na dan; kdor pa ima pogum, da odkrito prizna svojo zmoto, svoj pogrešek, ta je s tem že precej potolažil nevoljo in jezo staršev ali učiteljev. Namesto kazni sledi včasih še priznanje za neustrašeno odkritosrčnost. Kdor odkrito prizna svoj greh ali krivico, kaže s tem hkrati, da mu je žal in da se hoče napake v bodoče iznebiti, krivico popraviti.

Krasen zgled za to beremo v življenju prvega predsednika Zedinjenih držav v Severni Ameriki, slovečega Washingtona, ki se prišteva med najodličnejše može 18. stoletja. Odlikoval se je vsekar osobito v resnicoljubnosti in pravičnosti. Te plemenite lastnosti je kazal že v zgodnji mladosti. — Njegov oče se je v prostih urah rad ukvarjal tudi z vrtnarstvom in sadjarstvom. Prav posebno se je zanimal za mlado češnjevo drevo, ki se je silno lepo razraščalo. Nekoč pride oče zopet na vrt — in kaj najde? Njegovo ljubljeno drevo je bilo skoraj docela obeljeno; vsa skorja je bila olupljena. Kri mu šine v glavo, krčevito stisne pest, obenem pa zaječi: »Kdo je pa zopet to storil?« — V tem hipu stopi iz gošče deček: bil je mladi Washington. »Kdo je to storil?« — ponovi oče ves razpaljen. Deček prebledi, ko vidi blesteče oči očetove in stisnjeno pest. Toda odkrito prizna: »Oče, ne morem lagati, jaz sem to storil.«

Dobil je naruč v dar lep nov nožiček, pa ga je v svoji otročji nerazsodnosti poizkusil na mladem drevesu ter to obrezal.

Kaj menite, kako se je zdaj oče zmaščeval nad otrokom? Ali je zamahnil s pestjo? — Ne. Razdražena nevolja je upadla, nastavljena pest je bila razorožena vsled otrokove odkritosrčnosti. Da je fantič v takih okoliščinah, v taki nevarnosti vendarle priznal svojo nerodnost, to je obvladalo očeta, da je objel sinčka in zaklical: »Tvoja odkritost in resnicoljubnost me je dovolj odškodovala za drevesce; ljubša mi je ko sto dreves.«

Sokolov:

V kožuhu . . .

V kožuhu nekdo stopa
sred vasi,
A deca se poredno
mu smeji.

„Oj, tulipani všiti —
ha-na-ha!
Pa z njimi zdaj v tem mrazu
se bahá!“

V kožuhu jekne nekdo:
„Zima sem!“
Brž plane deca plašna
k starišem . . .

Ali že imate?

Kaj? Misijonski koledarček za mladino 1922. Prvič je letos izšel. Kakor nalašč za vas. Želi vam oplemenititi srce in duha. Mnogo lepega se lahko iz njega naučite, posebno usmiljenja do ubogih zamorskih otrok. Tudi to vam kaže, kako se suče leto, in kdaj bo ta in oni dan.

Naročite ali kupite ga lahko v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. En izvod velja le 3 krone. Če jih naročite šest skupaj, dobite enega povrhu.

Nekdaj in sedaj.

Kako prijetno je bilo nekdam ob nedeljah popoldne na vasi! Mladina se je šetala po polju med cveticami, je pela vesele pesmi ali pa se zabavala z igrami.

Včasih sta se sprijela dva mlada fanta in se poskušala, kdo je močnejši od njiju. Močnejši je vrgeel slabejšega na tla. Tako so si krepili telesno moč. Ali zbog tega ni bilo sovraštva med njima. Razšla sta se in si bila prijatelja ko prej.

Kar je bilo pa starih, so sedli pod starodavno lípo sredi vasi. Gledali so mlade in so modrovali, kako je bilo, ko so bili še sami mladi, in prorokovali o dnevih, ki bodo še prišli.

Danes pa iščeš zastonj takih prizorov. Srečuješ po cestah in samotnih potih pijane ljudi, ki gredo negotovih korakov v mraku proti domu.

Gospodar pije, da pozabi za trenutek, kako gre njegovo gospodarstvo rakovo pot. Hlapec, delavec, pomočnik pije zato, da je vsaj enkrat v tednu vesel, kakor se opravičuje sam.

Vsakdo ve, da ne bo drugi dan za nobeno delo, ali navadil se je na veseljačenje in preslab je, da bi se odrekel alkoholu, četudi ve, da mu je v kvar.

Če pa ni prijetno na vasi, je pa toliko bolj »veselo« v vaški krčmi. Zoprni duh po opojnih pijačah, po razlitem vinu, gost tobakov dim, vrišč in vpitje, včasih hripavi glasovi narodne popevke ti hreščé nasproti.

Tu je kraljestvo alkohola! Sredi med pivci sedi vaški modrijan in razklada na dolgo in široko svoje nazore. Napol vinjeni gostje pa ga poslušajo z odprtimi ustmi.

Alkohol kaže čimdalje bolj svojo moč. Pivci postajajo še glasnejši, vsak hoče priti do besede. Pozno v noč se vračajo proti domu, kričeč in razgrajajoč, da so v nadlego že počivajočim prebivalcem.

Pozor, mladi junaki!

Na boj! Na boj! Sovražnik je med nami!

Kakó mori, podira meč njegov!

Na tisoče jih spi že v temni jami,

in tisoč novih že zijà grobov.

Sovražnik ta —

kdo pač ga ne pozna?

To alkohol je — njega ekscelenca! —

premağa, zmore ga le abstinenca.

Očetje naši srečno so živeli,

dokler sovražnik ni prišel med nje;

po blagostanju daleč so sloveli,

veselja ni kalilo jim gorje.

A tisti dan,

ko stopil je ta vrag na plan,

je sreča tiho, bridko zaokala.

Kako mrjó mladosti nam cvetovi,
 ker alkohol jim jemlje zdravje, moč!
 Podirajo slovenski se domovi,
 poguba nam preti, nam žuga noč.
 Zato na boj!
 Orožje vzemi vsak s seboj!
 Le z abstinenco bo gotova zмага,
 in rešena bo domovina draga!

Uganke.

Kakó daleč leti zajec v hosto?

Do srede, potem pa spet ven.

Koliko fižolov gre v lonec?

Nobeden, če jih sam (sama) ne deneš.

2 glavi, 6 nog, 1 rep — kaj je to?

Jezdec.

Trop teličkov zaženemo v hlev brez kože, ven
 pa pridejo s kožo — kaj je to?

Kruh, ki se dene v peč.

Kakšnega kamenja je največ v Savi?

Mokreža.

J. E. P. :

Rebus.

K 100 m² b $\frac{\text{og}}{\text{re}}$ S ' 5
 100 m² V 100 ' 3

(Rešilce in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 14 dni po izidu lista — v prihodnji številici)

Naloga.

Imenujte samostalnike, v katerih so domača ženska imena (n. pr. Mali Novec (malinovec), Mili Meter (milimeter), Sara Jevo (Sarajevo), Ana Liza (analiza) i. t. d. Dobre bomo priobčili.

(Rešitev in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 14 dni po izidu lista — v prihodnji številki.)

Vabilo na naročbo.

Dragi naročniki! Spet smo v kraju z enim letnikom. Oprostite nam, če ste pričakovali obširnejšega. Tudi mi smo upali, da se draginja unese, in da pridemo spet do rednih predvojnih razmer. Izkušate pa sami, da draginja vseh izdelkov in pridelkov te še narašča. Kaj naj storimo? — Ali naj Vas „Angelček“ več ne obišče? Ali naj ostanete brez novega poučnega in kratkočasnega beriva leto in dan in še več let? Kaj ne, dolgčas bi Vam bilo? Bolje, da izhaja „Angelček“ v še tako skromnem obsegu, kakor da bi Vas čisto zapustil. Zato ga tudi Vi nikar ne zapustite — dobrega prijatelja, zvestega tovariša, ljubega učenika bi zapustili. Zložite z veseljem — četudi ta ali oni težko — pa vendar zložite te kronice in odprite „Angelčku“ še tudi v novem letu duri. Toliko lepega in potrebnega Vam ima še povedati. Prigovarjajte tudi drugim, naj ga naročé.

„Vrtec“ in „Angelček“ skupno bosta za l. 1922 stala 26 K, „Angelček“ sam 10 K. Naročnino sprejema: Upravništvo „Vrtca“ v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 80, vse spise in rešitve pa: Uredništvo „Vrtca“, „Angelčka“, Rova, p. Radomlje. Hvaležni bomo, ako se naročniki kmalu javijo. Naročnina se brez stroškov poravna po položnici.